

Burgonya feladatok

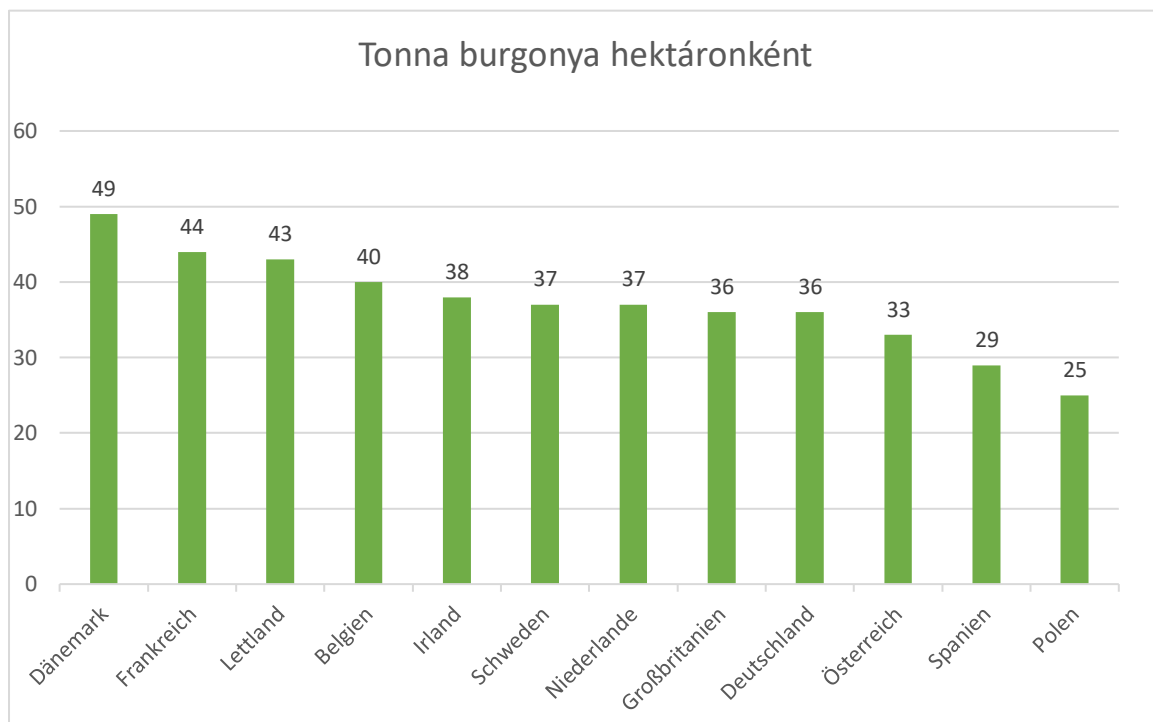
1

Páros munka

Keress egy párt magad mellé és oldjátok meg közösen az összes feladatot.

Erről a diagramról leolvashatod a különböző országok hektáronkénti hozamát. Ez az érték „tonna burgonya / hektár megművelt terület”-ben van feltüntetve. Ez azt jelenti, hogy például Lengyelországban évente átlagosan 25 tonna burgonyát lehet betakarítani egy hektárnyi megművelt vetésterületen.

A hektáronkénti hozam az a burgonyamennyiség, amelyet évente egy hektárnyi szántóföldön be lehet takarítani. Ez a mennyiség természetesen nem pontos és általában középértékként szolgál.

1a

Keressétek ki a táblázatból Ausztria hektáronkénti burgonya hozamát.

Ausztriában a hozam _____ t burgonya hektáronként.

Keressétek ki a táblázatból öt másik ország hektáronkénti hozamát:

1. _____-ban/-ben a hektáronkénti hozam _____ t burgonya hektáronként.
2. _____-ban/-ben a hektáronkénti hozam _____ t burgonya hektáronként.
3. _____-ban/-ben a hektáronkénti hozam _____ t burgonya hektáronként.
4. _____-ban/-ben a hektáronkénti hozam _____ t burgonya hektáronként.
5. _____-ban/-ben a hektáronkénti hozam _____ t burgonya hektáronként.

1b

Válaszold meg az alábbi kérdéseket:

1. Mi lehet az oka az egyes országok eltérő hektáronkénti hozamának? Próbáljatok különböző okokat találni.

---

2. Számoljátok ki a fent megnevezett országok hektáronkénti hozamának az átlagát. Ne felejtsetek el a végére írni a helyes mértékegységet!

3. Ausztria az meghaladja az átlagot, vagy az alatt van?

1c

Ha Ausztriában minden burgonyaföldet egymás mellé tennénk, akkor annak a területe összesen $20\,000\text{ ha} =$ _____ km^2 lenne.

Bécs területe 415 km^2 . **Indokold meg**, hogy a burgonyaföldek egésze nagyobb, vagy kisebb lenne Bécs városánál.

Alsó-Ausztria területe kb. $19\,000\text{ km}^2$. **Indokold meg**, hogy a burgonyaföldek egésze nagyobb, vagy kisebb lenne Alsó-Ausztria szövetségi tartományánál.

Derítsd ki, mi a szülővárosod területe: „A szülővárosom területe _____ km^2 . **Indokold meg**, hogy a burgonyaföldek egésze nagyobb, vagy kisebb lenne a szülővárosodnál.

1d

Egy földművesnek van egy $20\,000\text{ m}^2$ területű földje, amelyen burgonyát szeretne termesztetni. Milyen hosszú és széles lehetne ez a föld? **Keressetek** különböző megoldásokat. *Megjegyzés: Váltsd át a-ra, úgy könnyebb!*

$$A = 20\,000\text{ m}^2$$

$b = ?$

$l = ?$

1. $l =$ _____ $b =$ _____ $\rightarrow A =$ _____ a

2. $l =$ _____ $b =$ _____ $\rightarrow A =$ _____ a

3. $l =$ _____ $b =$ _____ $\rightarrow A =$ _____ a

2

Területmértékek

2a

Csoportmunka (négyes csoportok)

Készítsetek egy tanulási segédletet (pl. plakát) a területmértékek átváltásához. Ezt a segédletet kifüggeszthetitek az osztálytermetekben.

2b

Váltsd át!

$$8 \text{ km}^2 \text{ 30 ha} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ha}$$

$$4 \text{ ha 27a} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ a}$$

$$20 \text{ ha 9a} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ m}^2$$

$$9 \text{ km}^2 \text{ 12 ha 4a} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ m}^2$$

2c

Párosítsd össze a területmértékeket a megfelelő tanulási segítséggel.

mm^2
cm^2
dm^2
m^2
a
ha
km^2

Tenyér
Gombostűfej
Köröm a kezujjon
Osztályterem
Ablak
Nagy gabonaföld
Kis helység

2d

Állítsd nagyság szerinti sorrendbe, kezd a legkisebb egységgel.

97 m^2 $9a\ 7\text{m}^2$ 79 mm^2 790ha $9a$
 7 km^2 7 cm^2

2e

Toffel úr földműves és összesen négy telekkel rendelkezik.

Burgonyaföld: $213a$
 Legelő lovaknak: $29\ 300\text{ m}^2$
 Erdő: $3a\ 30\text{ m}^2$
 Mező: $2\text{ ha}\ 7a\ 40\text{m}^2$

- Számoljátok ki, hogy mekkora Toffel úr birtoka.
- Toffel úr szívesen mondogatja, hogy majdnem 1 km^2 telekkel rendelkezik. Igaza van?

2f

Ha burgonyát termesztünk, akkor egy 10 m^2 területű földön nagyjából 30 kg burgonya terem meg. Hány kg burgonyát tudna Toffel úr betakarítani, ha az egész burgonyaföldet megműveli? **Megjegyzés:** Toffel úr burgonyaföldjének a méretét a fenti példában látod.

3

A szülővárosod területe

3a

Csoportmunka (négyes csoportok)

Nézzetek utána a szülővárosotok és a szomszédos helységek nagyságát:

1. A szülővárosom területe _____ km^2
2. _____ területe _____ km^2
3. _____ területe _____ km^2
4. _____ területe _____ km^2

Hasonlítsátok össze a helységeket.

A legnagyobb helység: _____.

A legkisebb helység: _____.

3b

Csoportmunka (négyes csoportok)

Kutatási feladat:

- Van az iskolátok közelében egy burgonya-termelő?
- Van a szülővárosotok közelében egy burgonya-termelő?
- Vannak a szülővárosotok közelében olyan személyek (tehát nem supermarket), akik burgonyát árulnak? Ha igen, mennyibe kerül 1 kg burgonya?

3c

Éppen a matematika házi feladatodat készíted el. Gustav nagyapa meséli: „Korábban a földművesek még a régi mértékegységben, holdban adták meg a földjük területét. Ha kijelölök egy holdat, akkor az egy négyszög lesz, amely hossza 230 m és szélessége 25 m .

- Készíts vázlatot!
- Számítsd ki, mennyi a és m^2 van egy holdban.

Forrás: www.pixabay.com

3d

A burgonyát gyakran tehervagonokban szállítják. Egy vagon 12 m hosszú és 10 t burgonya fér bele.

- Számold ki, hány vagonra van szükség $2\,000\text{ t}$ burgonyához.
- Egy személy évente nagyjából 50 kg burgonyát fogyaszt el. Egy burgonya-szakértő állítása szerint: „Egy vagonnal pontosan 210 személyt lehet egy éven keresztül ellátni burgonyával.” Indokold meg, hogy ez az állítás igaz, vagy hamis.

4

Toffel nagybátyja, Klaus imádja a burgonyát. Hetente legalább egy kilogrammnyit fogyaszt belőle. Klaus nagybácsi önellátó és szeretne saját maga is burgonyát termeszteni. Azonban előtte sok mindent kell átgondolnia!

4a

Klaus nagybácsi május 9-én veti el a burgonyákat. Ezek nagyjából 110-120 nap alatt érnek be. Mikor áshatja ki Klaus nagybácsi legkorábban az első burgonyákat? **Indokoljátok meg** a számításotokat. **Rajzoljátok** egy időegyenest.

4b

Klaus nagybácsi azt olvasta az újságban, hogy a burgonyatermesztők 1 ha burgonyaföldön nagyjából 30 t burgonyát takarítanak be. Ausztriában egy személy átlagosan 50 kg burgonyát fogyaszt évente. **Számítsátok ki**, hogy hány személy éves szükségletét fedezné az 1 ha burgonyaföldből származó termés.

4c

Klaus nagybácsinak vetőburgonyát is félre kell tennie a következő évre. 10 kg új burgonyaterméshez legalább 16 darab vetőburgonyára van szüksége. Egy vetőburgonya súlya nagyjából 60 g. **Derítsétek ki**, hány darab vetőburgonyára van szüksége Klaus nagybácsinak és **számoljátok ki** azok együttes összegét. (éves fogyasztás: 50 kg)

Hány kg burgonyát kell betakarítania Klaus nagybácsinak, hogy maradjon elegendő vetőburgonyája a következő évre?

4d

Már kiszámoltad, hogy egy hektáron _____ személy számára elegendő burgonyát lehet termeszteni. Klaus nagybácsi kiszámolja, hogy a kis „burgonyaföldjének” az önellátó kertjében 20 m²-nek kell lennie, hogy be tudja takarítani az éves fogyasztásának megfelelő burgonyát, valamint a következő évre elegendő vetőburgonyát.

Klaus nagybácsi nagyon alapos, és szeretne rajzolni egy tervet is. Milyen formájú lehetne a kis „burgonyaföldje”? Melyik mértékegységben tudná azt felrajzolni egy A4-es lapra?

5

1 kg burgonya előállításához 160 l vízre van szükség, kivéve, ha Ausztriában termesztik őket. Ez nagyon fontos az éghajlatunk szempontjából.

5a

Recept a házilag készített sült krumplihoz

Mindig is szeretted volna saját magad sült krumplit készíteni? Akkor itt egy nagyszerű és egyszerű recept.

Hozzávalók 5 személy részére

2 1/2 kg Burgonya
0,7 l Növényi olaj a serpenyőben való kisütéshez

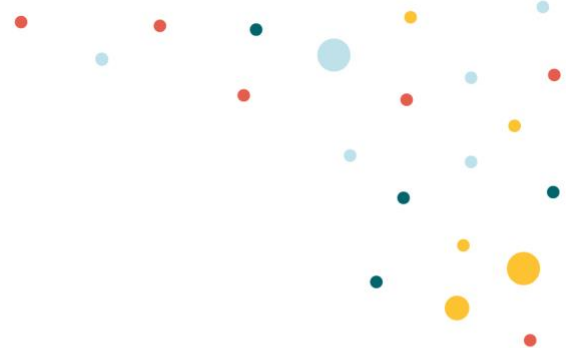
Az elkészítéshez szükséges idő:

Összesen: 33 perc
Előkészítés: 25 perc
Sütés: 8 perc

1. A burgonyát hámozzuk meg, mossuk meg, majd jól szárítsuk meg. Először vágjuk őket hosszában 1 cm-es szeletekre, majd minden szeletet vágjuk 1 cm-es hasábokra.
Ezáltal keletkezik a sült krumpli tipikus alakja.
2. Forrósítsunk fel olajat egy mély, nehéz serpenyőben. FIGYELEM: Csak felnőtt felügyelete mellett végezhető! A burgonyahasábokat kis adagokban merítsünk a közepesen forró olajba és 4 perc alatt süssük őket aranyárgára.
3. A sült krumplit egy fogóval óvatosan emeljük ki az olajból és konyhatörlőre helyezve csepegtessük le, majd fogyasszuk élvezettel 😊.

Megjegyzés: Ha van rá lehetőség, akkor forrólevegős fritőzt is használhatunk az olaj helyett.

- Számoljátok ki, hány l vízre van szükség a receptben szereplő burgonyamennyiség előállításához.
- Gondoljátok át, hogy az ehhez az ételhez szükséges vízfogyasztás jót tesz-e az éghajlatnak, vagy sem. Hozzatok döntést, majd indokoljátok meg azt.
- Derítsétek ki, hogy hány burgonyára lenne szükség egy személyre.

5b

Nézzetek utána az interneten, hogy hány l vízre van szükség más finom élelmiszerekhez.

Élelmiszer	Az előállításához szükséges víz

5c

Jegyezzetek le további burgonyából készült ételeket. Írjátok le minél többet.

5d

Nézzetek utána az interneten, vagy egyből a szupermarketben: Mennyibe kerül 1 kg burgonya? Milyen fajták kaphatóak a hazai szupermarketekben? Írjátok le minél többet.

Fajta	Ár	Szupermarket

Számítsátok ki 1 kg burgonya átlagos árát.

6

Ebben a táblázatból leolvashatod néhány ország burgonyafogyasztását.

Burgonyafogyasztás/fő/év	
Ország	Fogyasztás/fő
Németország	63 kg
Nagy-Britannia	111 kg
Olaszország	43 kg
Latin-Amerika	23 kg
Ausztria	50 kg
Lengyelország	125 kg

6a

Számoljátok ki egy fő átlagos éves burgonyafogyasztását a táblázatban megadott országokban.

6b

Válasszatok ki egy megfelelő számegyeneset és készítsétek oszlopdiagramot a fent megnevezett országok burgonyafogyasztásáról.

6c

Derítsétek ki, hogy az osztrák fogyasztás mennyivel haladja meg az átlagot, vagy mennyivel van az alatt és gondoljátok át, mi lehet ennek az oka!

6d

A legtöbb burgonyát itt fogyasztják: _____.

A legkevesebb burgonyát itt fogyasztják: _____.

6e

Kutatási feladat: Derítsd ki, hogy más országokban hogy nevezik a burgonyát.

Angolul a burgonya: _____.

Magyarul a burgonya: _____.

Spanyolul a burgonya: _____.

Olaszul a burgonya: _____.

Franciául a burgonya: _____.

Svédül a burgonya: _____.

_____ a burgonya: _____.

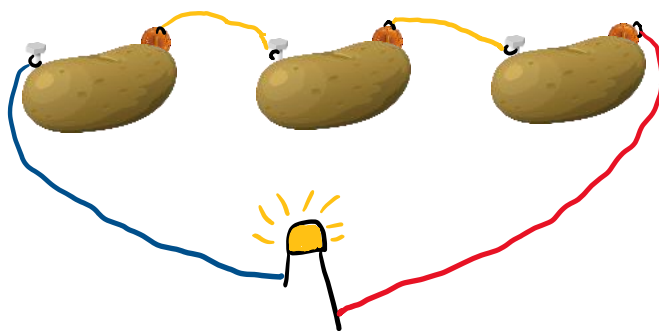
Forrás: www.pixabay.com

Anyagok – Mire lesz szükségünk ehhez?

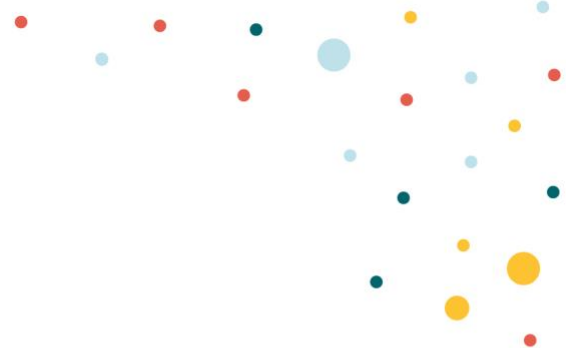
- 3 burgonya
- 3 db 1 centes érme
- 3 csavar vagy cink-lemezek (a barkácsáruházból)
- 4 hálózati csatlakozószinór krokodilcsipeszekkel
- 1 LED-lámpa
- 1 kés

Hogyan működik?

Annak érdekében, hogy jobban feküdjön a burgonya, egyenesre vágjuk az egyik oldalát. Minden burgonyában ejtünk egy kis vágást a bal és a jobb oldalon. A jobb oldali vágásba beledugunk egy-egy cent érmét, a bal oldali vágásban elhelyezzük a cink-csavart. Ennek során ügyeljünk arra, hogy a fém alkatrészek lehetőleg egymástól távol helyezkedjenek el és ne érintsék meg egymást! Ezután sorba kapcsoljuk a burgonyákat, mint ahogy az alábbi képen is látszik:

Fontos, hogy a burgonyákat úgy helyezzük el, mint az ábrán. A cink és a rézérmék között egy drót segítségével hozzunk létre kapcsolatot. Fontos továbbá: A LED-ek polarizált alkatrészek, azaz a hosszabb lábát az egy centes érméhez kell csatlakoztatni!

Mit figyeltél meg?

Mit gondolsz, miért történik ez?

Eredmény

A burgonyák áramot termelnek, még ha nem is túl sokat, de a LED-hez, amelynek kevés áramra van szüksége, ez is elég. Ha az áramkör zárt, akkor a réz, vagyis a cent-érme és a cink, vagyis a csavar között kémiai reakció megy végbe. Emiatt az elektronok elkezdnek áramlani a vezetéken keresztül és áram keletkezik.

Ha két különböző fémet (réz és cink) helyezünk egy elektrolit-oldatba (burgonya) akkor egy pozitív és egy negatív pólus keletkezik. A cink ekkor atomokat ad le a réznek, mert a cink atomjai kevésbé kötöttek, mint a réz atomjai. Amint elkezdnek áramlani az elektronok, áram keletkezik!

A burgonyát egyébként a kísérlet után nem lehet elfogyasztani!

